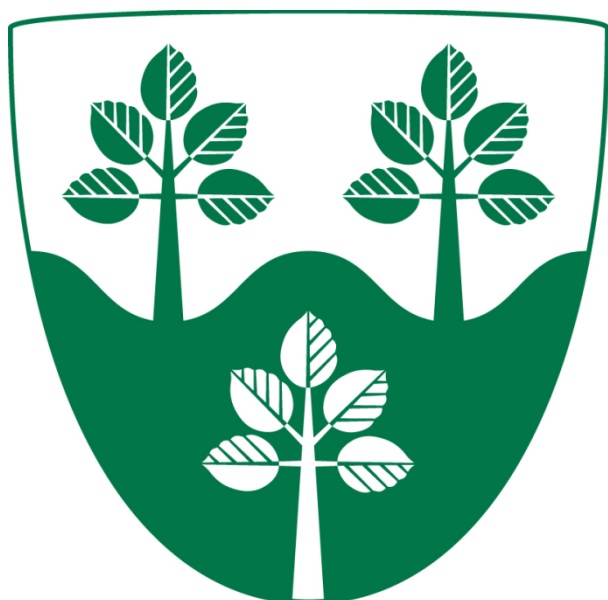

Budgetprocedure for budgetåret 2025

Samt budgetoverslagsårene 2026 – 2028.

Rebild
K O M M U N E

Budgetprocedure for Rebild Kommune – Budget 2025-2028

Indhold

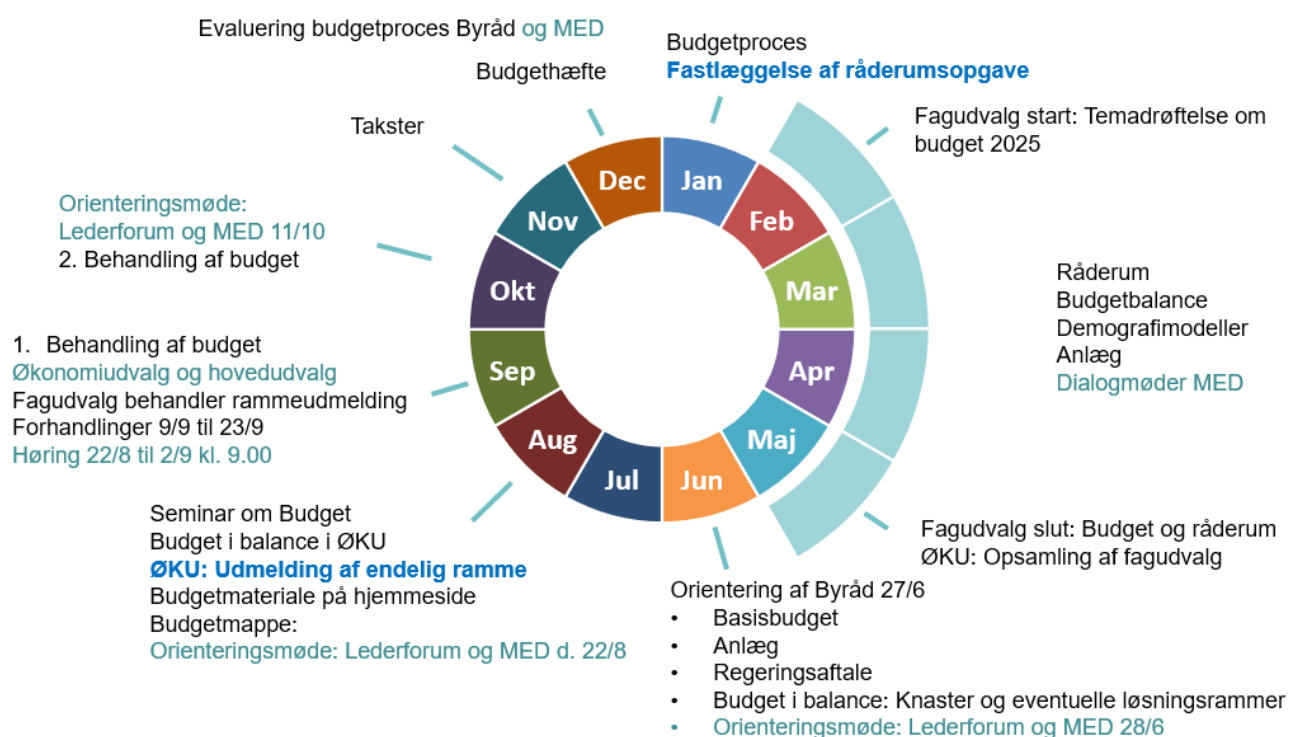
1. Indledning	3
2. Justeringer af budgetproceduren	3
3. Rammer om budgetlægningen	5
3.1. Rebild Kommunes økonomiske politik.....	5
3.2. Regeringsaftalen om kommunernes økonomi	5
3.3. Udmøntning af beslutninger fra tidligere budgetaftaler.....	6
3.4. Udfordringer og usikkerheder	6
4. Økonomiudvalgets opgave	7
5. Fagudvalgenes opgave.....	10
6. Basisbudgettet	12
6.1. Forudsætninger i basisbudget.....	13
7. Befolkningsprognose.....	15
8. Pris- og lønregulering 2025-2028	17
9. Anlægsbudgettet:.....	17
10. Et budget i balance.....	19
11. Budgetforhandlinger.	20
12. Ændringsforslag	21
13. Høring og inddragelse - borgere, medarbejdere og andre interessenter	22
14. Information og opfølgning	23
15. Evaluering	24
18. Bilag: Tidsplan	26

1. Indledning

Der er i forbindelse med planlægningen af Rebild Kommunes budget 2025 og overslagsårene 2026-2028 udarbejdet retningslinjer for budgetlægningen i form af nærværende budgetprocedure.

Forvaltningen har udarbejdet dette oplæg til budgetproces for 2025-2028 med udgangspunkt i evalueringen gennemført i november 2023 i Strategisk Ledergruppe, MED-udvalg, Hovedudvalget og Byrådet. Evaluering og forslag til justeringer af processen blev godkendt på Økonomiudvalgets møde den 13. december 2023.

Med de foreslåede justeringer indarbejdet ser årshjulet for budgetprocessen således ud:

2. Justeringer af budgetproceduren

Med afsæt i den gennemførte evaluering har Økonomiudvalget på sit møde den 13. december 2023 godkendt følgende forslag til justeringer af budgetprocessen:

Fastholde sidste års proces - som udgangspunkt

Generelt har der været tilfredshed med den planlagte procedure for budget 2024-2027. Derfor har Økonomiudvalget vedtaget, at der tages udgangspunkt i samme proces som sidste år, med nedenstående justeringer:

Årligt råderum

Det forslås, at fagudvalgene årligt udarbejder et råderumskatalog i budgetarbejdet i første halvår af budgetprocessen. Det giver fagområderne mulighed for at arbejde langsigtet og strategisk med råderum. Ideelt skal der hvert år kunne indfris et råderum, som konsekvens af konkrete langsigtede planer.

Et udviklingsperspektiv

Det er målet, at råderumsarbejdet tager udgangspunkt i et udviklings- og investeringsperspektiv, der sigter mod at gentænke velfærden og fremtidssikre kommunens drift.

I sammenhæng med byrådsperioderne

Markante omlægninger forankres primo byrådsperioderne i sammenhæng med byrådets strategiarbejde primo byrådsperioden.

Dialog og kommunikation med borgere og civilsamfund

Der tilstræbes en proces, hvor borger og civilsamfund inddrages i budgetlægning, hvor det giver mening for at styrke borgernær debat og samskabelse.

Lokal og borgernær formidling af det aftalte budget

Der foretages borgernær formidling af budgettet umiddelbart efter budgetaftalen er indgået.

Fastholde udvidet brug af "spørgsmål og svar"

Øget brug af "spørgsmål og svar" for at give ens faglige forudsætninger ved forhandlingerne, i fagudvalgenes arbejde i første halvår 2024 og i sammenhæng med borgermøder.

Forhandlingsproces

Som udgangspunkt fastholdes en forhandlingsproces over tre møder, med sonderingsmøder afholdt forud og fortsat skarp bagkant på møderækken.

Styrke det langsigtede perspektiv til realisering af konkrete projekter og initiativer

I budget 2024-2027 vedtog byrådet at igangsætte en proces der skal sikre en direkte styrings-sammenhæng mellem det langsigtede perspektiv for Rebilds udvikling forankret i kommunens planstrategi og kommuneplan til den operationelle udmøntning udtrykt i lokalplaner, befolkningsprognoser og anlægsbudgettet.

I disse overvejelser indgår en ambition om langsigtet dimensionering af dagtilbud, skoler, idrætsfaciliteter, infrastruktur, ældreområdet m.v. Kapacitetstilpasninger skal indgå i den 10-årige investeringsoversigt.

Forvaltningen vil fremlægge et forslag til en styrket styringskæde for økonomiudvalget i løbet af første kvartal 2024. Forslaget vil formentlig allerede fra 2024 påvirke budgetlægningen –

eksempelvis på anlægsområdet. Styringskæden forventes desuden at blive integreret i næste års budgetprocedure.

3. Rammer om budgetlægningen

Følgende udgør rammen om den kommende budgetlægning for budget 2025-2028:

1. Rebuild kommunes økonomiske politik
2. Regeringsaftalen om kommunernes økonomi
3. Udmøntning af beslutninger fra tidligere budgetaftaler, herunder budgetstrategien fra budget 2023-2026.
4. Udfordringer og usikkerheder

3.1. Rebuild Kommunes økonomiske politik

Det fremgår af Rebuild Kommunes økonomiske politik, at Byrådets ønsker at vedtage et budget med:

1. Overskud på det skattefinansierede område inkl. renter og afdrag på lån.
2. Et bruttoanlægsniveau på 90-110 mio. kr. eksklusive ældreboliger, således at kommunens kapitalapparat som minimum bevares.
3. En løbende kassebeholdning (opgjort efter kassekreditreglen), der udgør kr. 3.000 kr. pr. indbygger, svarende til ca. 93 mio. kr. i 2023.
4. Låneoptagelse (inden for det skattefinansierede område) primært, hvor det lovgivnings- eller aftalemæssigt er en forudsætning for kommunens finansiering af projekter eller aktiviteter.
5. En nettoafvikling af kommunens samlede gæld over de kommende 4 år som udgangspunkt for dermed at sikre kommunens økonomiske handlemuligheder (Eksklusiv ældreboliger).
6. Finansiering af økonomiske udfordringer uden for det lovbundne område via omstillinger. Tillægsbevillinger på lovbundne områder finansieres om muligt ved træk på forud opbygget økonomisk råderum. Der tillades dog overførsel mellem årene i henhold til gældende vedtagne regler herfor.
7. Takster på de brugerfinansierede områder der følger omkostningsudviklingen.

3.2. Regeringsaftalen om kommunernes økonomi

Vurderet på baggrund af SVM-regeringens 2030-plan forventes de årlige økonomiforhandlinger mellem staten og landets kommuner fremover kun at bidrage med økonomisk råderum i forhold til kommunernes demografiske udvikling.

Rebuild Kommune er en vækstkommune, der har haft befolkningsvækst, som har bidraget positivt til kommunens udvikling. Væksten har medført flere skatteindtægter, men også udgifter til dagtilbud, skoler og pleje af ældre samt behov for investeringer i institutioner. Det er uklart, i

hvor høj grad Rebild Kommunes andel af demografi-kompensationen dækker de konkrete merudgifter fra befolkningsvæksten i kommunen.

Rebild Kommune har i de seneste budgetter ikke haft mulighed for at optage lån som følge af lånedispensationer, og det forventes der heller ikke at være mulighed for i budget 2025.

Provenuet fra skattestigningen på 0,5 procentpoint fra budget 2024-2028 er fordelt med ¼ til styrkelse af henholdsvis skoler, ¼ til fritidsliv i lokalområder og ½ til anlæg.

Inden for disse rammer skal det demografiske pres med flere børn og en voksende gruppe af ældre håndteres.

Det betyder, at eventuelle udgiftsstigninger udover demografisk betingede som f.eks. pres på specialundervisning, socialområdet og familieområdet skal finansieres via prioriteringer og budgetforbedringstiltag.

Der er i den forbindelse i et krydspres mellem, at der er stigende forventning om en bedre service og større krav til kvaliteten i den kommunale service i takt med samfundet bliver rigere, samtidig med, at der i de senere års og kommende års økonomiaftaler er indlagt krav om effektivisering og udgiftsreduktioner.

3.3. Udmøntning af beslutninger fra tidligere budgetaftaler.

Med budget 2023-2026 vedtog byrådet større strukturelle ændringer (budgetstrategi), hvoraf hovedparten er udmøntet og indarbejdet i budget 2024-2028.

Det forudsættes som udgangspunkt, at tidsplaner og budgetforbedringer for disse realiseres. Hvis det vurderes, at forslag ikke kan realiseres som forventet, skal eventuelle bevillingsmæssige forslag drøftes i fagudvalg senest i maj og derfra sendes videre til Økonomiudvalget, så de kan indgå i den videre budgetlægning. Denne proces forklares i efterfølgende afsnit.

3.4. Udfordringer og usikkerheder

Nedenfor redegøres kort for større finansieringsmæssige og økonomiske udfordringer for budgetårene 2025-2028.

- Byrådet har i budget 2024-2028 fastholdt målsætning om en likviditet på 3.000 kr. pr. indbygger. Da likviditeten ultimo 2023 er på omtrent 2.000 kr. pr. indbygger skal der fortsat være fokus på at opbygge kassebeholdningen i de kommende års budgetter. Likviditeten ultimo året er opgjort uden gevinst af selvbudgettering i 2024, jf. herunder. Det er vedtaget i budget 2024, at kassen skal være genetableret over 6 år. Det forudsætter en forbedring af kassen på 8 mio. kr. årligt. Aktuelt er budgetlagt med 0 mio. kr. i kassehenlæggelser i 2025. Der henstår dermed alt andet lige en balanceopgave på 8 mio. kr. i 2025.
- Med afsæt i den relativt lave likviditet som budgettet bygger på, skal der fokuseres på budgetoverholdelse i 2024 og årene fremover.

- Ved valget af selvbudgettering i 2024 er der forudsat og hjemtaget en gevinst på 30 mio. kr. som forudsættes modregnet af regeringen i bloktilskuddet i 2027 med et tilsvarende beløb. For at have midler til rådighed til modregningen i 2027 er det forudsat at de 30 mio. kr. forbliver uberørte i kassebeholdningen.
- Som beskrevet bygger effekten af budgetstrategien fra budget 2023 på betydelige strukturelle omlægninger. Eksekvering politisk og administrativt af budgetlagte ændringer er derfor helt central for overholdelse af kommunens budget.
- Det er forudsat i budget 2024-2027, at de samlede nettoanlægsudgifter maksimalt må udgøre 42, 31, 53 og 96 mio. kr. i perioden 2024-2027. Det er vigtigt for kommunens likviditetsudvikling, at forudsætningen om de årlige nettoanlægsudgifter overholdes.
- SVM-regeringen har i deres regeringsgrundlag tilkendegivet at Jobcentrene skal "nedlægges" og at der senest i 2030 skal spares 3 mia. kr. i kommunerne som følge heraf. Det er uklart hvordan og hvor hurtigt denne beslutning vil blive udmøntet.
- Ligeledes har SVM-regering tilkendegivet, at den vil frisætte kommunerne og spare 3 mia. kr. på kommunernes administrative opgaver frem til 2030. Det svarer til mellem 11-15 mio. kr. i Rebild Kommune. De første 3,5 mio. kr. er udmøntet af regeringen i budget 2024. Der er dog ikke gennemført forenklinger fra regeringens side. Rebild kommune har gennem en årrække reduceret udgifter til administration med 23 mio. kr. og ligger lavt i forhold til landet og sammenlignelige kommuner. Det er uklart, hvordan den videre frisættelse vil påvirke Rebild Kommune, og hvordan det bliver muligt, at realisere den forudsatte resterende besparelse.

4. Økonomiudvalgets opgave

Økonomiudvalget er i styrelsesloven tildelt en særlig rolle ved gennemførelse af budgetprocessen.

I § 37, stk. 1, er der fastsat, at *"forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår udarbejdes af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden en af økonomi- og indenrigsministeren fastsat frist."*

For at Økonomiudvalget kan løfte denne opgave, har styrelsesloven tildelt Økonomiudvalget de nødvendige kompetencer, der sikrer, at Byrådet i samspil med fagudvalgene kan vedtage et budget, der overholder gældende regler. Fagudvalgene har herunder (efter styrelseslovens § 21, stk. 3) pligt til at udarbejde de bidrag til årsbudgettet, som Økonomiudvalget beder om.

Disse rammer er nærmere beskrevet i Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, af Hans B. Thomsen m.fl., 3. udgave (2022), side 586 f., hvor der bl.a. er anført følgende:

"Loven har tildelt økonomiudvalget ansvaret for udarbejdelsen af forslag til kommunens årsbudget og budgetoverslag. Økonomiudvalget har således en selvstændig kompetence, for så vidt som kommunalbestyrelsen ikke kan overdrage opgaven til noget andet organ. [...]"

Det er økonomiudvalgets opgave at udøve en koordinerende funktion, og økonomiudvalget kan i den forbindelse foretage de ændringer i budgetbidragene fra de stående udvalg, som økonomiudvalget ud fra en overordnet vurdering af kommunens interesser finder hensigtsmæssige. [...]"

Den af indenrigsministerens fastsatte frist og budgettets formkrav fremgår af Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner:

"Senest 15. september udarbejder Økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår, som løber fra den 1. januar til den 31. december. Forslaget ledsages af budgetoverslag for en flerårig periode. I nedennævnte bekendtgørelse er denne periode fastsat til 3 år.

Økonomiudvalgets forslag til årsbudget og budgetoverslag skal undergives to behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst tre ugers mellemrum. Ved anden behandling, som foretages senest den 15. oktober, vedtages forslaget til årsbudget og flerårige budgetoverslag af kommunalbestyrelsen."

I budgetprocessen for Rebild Kommune forslås Økonomiudvalget – med afsæt i blandt andet den tidligere budgetproces og i ovenstående lovmæssige ramme – følgende konkrete opgaver:

Indstille en budgetproces til vedtagelse i byrådet i januar

Dette oplæg til budgetproces for 2025-2028 er udarbejdet med afsæt i Økonomiudvalgets godkendelse af forslag til justeringer af budgetprocessen på møde den 13. december 2023.

Årligt råderum

For at undgå kortsigtede sparekataloger udarbejdet i en presset proces efter sommerferien har Økonomiudvalget på sit møde d. 13. december 2023 vedtaget at kommunens fagudvalg årligt skal arbejde med tilvejebringelse af råderum. Når opgaven er kendt på forhånd giver det mulighed for at arbejde langsigtet og strategisk med råderum. Dette gælder også for Økonomiudvalget som fagudvalg. Fagudvalgenes råderumsopgave er uddybet under beskrivelsen af opgaver for fagudvalgene.

Opsamling af fagudvalgenes budgetdrøftelser i maj

Det er målet, at fagudvalgene behandler en opsamling af råderumsopgaven, udfordringer og løsningsinitiativer samt øvrige budgetforslag på deres møder i maj, og at en opsamling efterfølgende drøftes i Økonomiudvalget på mødet i maj.

Status og de første signaler om de endelige rammer i juni

På baggrund af opsamlingen af fagudvalgenes budget-drøftelser vil Økonomiudvalget i perioden maj til august tage stilling til, hvordan der kan sikres balance i det samlede budget. I den forbindelse vil råderumsplanerne fra fagudvalgene blive inddraget i det omfang det er nødvendigt for at skabe balance i økonomien.

Basisbudget i juni

For at Økonomiudvalget kan fremlægge et budgetforslag i balance i august, vil et overslag over ændringer til udgiftssiden i basisbudgettet blive fremlagt for Økonomiudvalget i juni.

Økonomiudvalget sætter hjørneflag for et budgetforslag i balance d. 12. august

Det er målet, at der fremlægges et budget i balance på budgetseminaret d. 19. august, som nogle dage efter behandles på Økonomiudvalgets møde den 21. august og efterfølgende udmeldes som rammer for fagudvalgene.

Før sommerferien bliver følgende udarbejdet:

1. Udgiftssiden i basisbudgettet
2. Udkast til anlægsbudgettet.
3. Råderumsplaner på i alt 8 mio. kr.
4. Udfordringer og handleplaner til at imødegå udfordringer

Medio august er effekten af regeringsaftalen på kommunens indtægter beregnet. Det vil således være muligt medio august at foretage en vurdering af den samlede balance i basisbudgettet, herunder om der er behov for yderligere budgetforbedringsinitiativer for at kunne fremlægge et budget i balance til 1. behandling.

På den baggrund afholdes et ekstraordinært økonomiudvalgsmøde 12. august, hvor Økonomiudvalget sætter hjørneflag for det budget, der skal fremlægges på seminaret d. 19. august og behandles på Økonomiudvalgsmødet d. 21. august.

Budgetforslag i balance og udmelding af de endelige rammer d. 21. august

På Økonomiudvalgets møde den 21. august udmeldes rammer for fagudvalgene for et budget i balance.

Dialog og kommunikation med borgere og civilsamfund

Der tilstræbes en proces, hvor borger og civilsamfund inddrages i budgetlægningen for at styrke borgernær debat og samskabelse.

På den baggrund påtænkes dialog med borger og civilsamfund at indgå i temamødet for byrådet i januar som indledning til budgetlægningen om hvordan fagudvalg og byrådet kan lægge budget i samskabelse med kommunens borgere.

Økonomiudvalget kan i løbet af foråret beslutte, om der skal afholdes borgermøde i august eller september 2024 om den aktuelle budgetlægning.

Behandling af endelige rammer i fagudvalgene i september

De udmeldte rammer foreslås behandlet i fagudvalgene i september. Tilbagemeldingerne herom fra fagudvalgene vil indgå i Økonomiudvalgets udarbejdelse af budgettet til 1. behandling på mødet i september.

Tidsplan der illustrerer Økonomiudvalgets opgaver i budgetlægning:

Dato	Forum	Indhold
17. januar	Økonomiudvalg	Indstiller budgetproces til godkendelse i Byråd
14. februar	Økonomiudvalg	Temamøde om økonomiudvalgets eget budgetområde

22. maj	Økonomi-udvalg	Afsluttende behandling af økonomiudvalgets eget budgetområde
22. maj	Økonomi-udvalg	Drøftelse af fagudvalgenes budgetforslag for drift og anlæg.
19. juni	Økonomi-udvalg	Vedtagelse af forslag til 10-årig investeringsoversigt til basisbudget
19. juni	Økonomi-udvalg	Basisbudget Anlæg: vedtagelse af 10-årige investeringsoversigt til basisbudget Signalgivning om rammer for fagudvalg.
12. august	Økonomi-udvalg	Hjørneflap for budgetlægning
19. august	Byråd, seminar	Præsentation og drøftelse af budgetforslag i balance
21. august	Økonomi-udvalg	Vedtagelse af et budgetforslag i balance, der sendes til behandling i fagudvalg
11. september	Økonomi-udvalg	1. behandling af budgettet
2. oktober	Økonomi-udvalg	2. behandling af budgettet

5. Fagudvalgenes opgave

Udgangspunktet for fagudvalgenes opgave er målene i kommunens økonomiske politik, hvor det fremgår, at økonomiske udfordringer uden for det lovbundne område finansieres via omstillinger. Det betyder, at eventuelle budgetforslag og udfordringer skal løses inden for de enkelte udvalgs rammer.

Årligt råderum

Som tidligere beskrevet skal der årligt tilvejebringes ekstra råderum via fagudvalgenes budgetarbejde i første halvår af budgetprocessen. Det vil give fagområder mulighed for at arbejde langsigtet og strategisk med råderum. Ideelt skal der hvert år kunne indfris et råderum, som konsekvens af en langsigtet plan. Råderummet foreslås at udgøre 8 mio. kr. årligt, som fordeles efter serviceudgifterne (0,5 procentpoint).

Råderumsforslagene beskrives i et katalog. Forslagene i råderumskataloget skal som udgangspunkt anvendes, hvis der er behov for at skabe balance i kommunens økonomi. Hvis dette ikke er nødvendigt, kan råderumsforslagene eventuelt tilbageføres, anvendes til omprioritering på tværs af kommunens fagområder, prioriteres til investeringer, som på sigt kan give et afkast, eller til at konsolidere kommunens økonomi.

Figur: Råderumsopgaven illustreret skematisk for hele kommunen

Mio. kr.		2024	2025	2026	2027	2028
Budget 2025	Råderumsplan 2025	Proces	8	8	8	8
Budget 2026	Råderumsplan 2026	Proces		8	8	8
Budget 2027	Råderumsplan 2027		Proces		8	8
Budget 2028	Råderumsplan 2028			Proces		8

I alt	8	16	24	32
-------	---	----	----	----

I lyset af de betydelige omlægninger indeholdt i de sidste to års budgetlægninger, er der med dette års budgetprocedure og det skitserede råderumskatalog ikke lagt op til en større omprioritering på tværs af kommunens fagområder eksempelvis ud fra politiske ønsker og brug af nøgletal. Et sådant ønske kan eventuelt indarbejdes i budgetproceduren for budget 2026-2029 og ses i sammenhæng med næste byrådsperiode.

Et udviklingsperspektiv

Det er målet, at råderumsarbejdet tager udgangspunkt i et udviklingsperspektiv, der sigter mod at gentænke velfærden og fremtidssikre kommunens drift. I takt med at likviditeten genetableres, kan øget brug af investeringsmodeller indgå.

I sammenhæng med byrådsperioderne

Det forslås, at markante omlægninger forankres primo byrådsperioderne i sammenhæng med byrådets strategiarbejde primo byrådsperioden. Hermed får det nye byråd mulighed for at sætte en budgetmæssig dagsorden for hele byrådsperioden. Råderumsopgaven bør ideelt set herefter være af en mindre størrelse i den resterende del af en byrådsperiode.

Temadrøftelse om økonomi i fagudvalg i februar

Det foreslås, at kommunens fagudvalg som opstart af budgetlægningen afholder en temadrøftelse i februar 2024 om økonomi med sigte på budgettet for 2025, blandt andet på baggrund af det foreløbige regnskabsresultat for 2023. Sigtet er nærmere bestemt at igangsætte råderumsarbejdet og drøfte, om der eventuelt herudover skal igangsættes initiativer, som skal sikre budgetoverholdelse i budget 2025-2028.

Budgetdrøftelser og høring i perioden februar til maj.

Budgetdrøftelserne i fagudvalgene forudsættes at fortsætte frem til maj 2024 med varierende intensitet, der afhænger af det konkrete behov i fagudvalget. I samme periode forslås afholdt dialogmøder med MED og repræsentanter for brugere efter konkret aftale.

Styrke det langsigtede perspektiv til realisering af konkrete projekter og initiativer

Som beskrevet tidligere har byrådet vedtaget at igangsætte en proces der skal sikre en direkte styringssammenhæng mellem det langsigtede perspektiv for Rebilds udvikling og den operationelle udmøntning udtrykt i lokalplaner, befolkningsprognoser og anlægsbudgettet.

Forvaltningens fremlæggelse af et forslag til en styrket styringskæde for økonomiudvalget i løbet af første kvartal 2024 kan påvirke budgetlægningen for 2025-2028 i fagudvalgene.

Dialog og kommunikation med borgere og civilsamfund

Som nævnt tidligere har Økonomiudvalget vedtaget inddragelse af borger og civilsamfund i budgetlægning skal styrke borgernær debat og samskabelse.

Fagudvalgene opfordres således til at indtænke brug af dialogmøder og kommunikation til borgere og civilsamfund i første halvår af 2024, hvor det findes relevant.

Fastholde udvidet brug af "spørgsmål og svar"

Der forslås endvidere øget brug af "spørgsmål og svar" for at give forhandlingsparterne ensartet indblik i budgettets faktuelle forhold og ens forudsætninger i forhandlingerne.

"Spørgsmål og svar" er blevet anvendt i forbindelse med budgetforhandlingerne i august og september. Disse forslås også at indgå i fagudvalgenes arbejde i første halvår 2024 og benyttes i sammenhæng med eventuelle borgermøder og formidles på kommunens hjemmeside.

Opsamling af fagudvalgenes budgetdrøftelser i maj

På maj-mødet er det målet, at fagudvalgene behandler en opsamling af råderumsplaner, udfordringer og løsningsinitiativer samt eventuelle budgetforslag. Desuden drøftes anlæg. En opsamling af fagudvalgenes budgetdrøftelser af både drift og anlæg forudsættes drøftet i Økonomiudvalget i maj. Der udarbejdes skabeloner til brug for budgetforslag for både drift i anlæg.

Driftsbudget:

Driftsbudgettet opdeles først efter udvalg og derefter i relevante MED-udvalg (kapitalmidler). Budgetændringer skal ske under hensyntagen til den overordnede målsætning på området og inden for de givne bevillingsniveauer. Ønskes en budgetomplacering mellem to aktivitetsområder eller en bevillingsændring, skal det fremgå og være en tydelig del af beslutningsgrundlaget, som forelægges Økonomiudvalget og Byrådet til godkendelse.

Tidsplan for fagudvalgene:

Dato	Forum	Indhold
13. og 14. februar	Fagudvalg	Temadrøftelse om budget 2024 i fagudvalgene (drift og anlæg)
Februar til maj	fagudvalg	Budget 2025 (drift og anlæg)
14. og 15. maj	Fagudvalg	Opsamling af budgetdrøftelse for drift og anlæg, til brug for økonomiudvalget (brug af skabelon).
19. august	Byråd, seminar	Byrådets budgetseminar, præsentation af budgetforslag i balance
3. og 4. september	Fagudvalg	Drøftelse af budgetforslag i balance

6. Basisbudgettet

Forvaltningen udarbejder udgiftssiden i kommunens såkaldte basisbudget i perioden april til juni 2024. Basisbudgettet udarbejdes efter de retningslinjerne der er beskrevet i denne budgetprocedure under afsnittet der beskriver forudsætninger i basisbudgettet.

Udarbejdelse af udgiftssiden af basisbudgettet inden sommer hænger sammen med ønsket om, at Økonomiudvalget fremlægger et budget i balance til 1. behandling i byrådet.

Når indtægtssiden fra økonomiaftalen mellem regeringen og landets kommuner (regeringsaftalen) for Rebild Kommunes vedkommende kendes primo august, vil der efterfølgende i august på budgetseminaret blive fremlagt et budget i balance, hvori basisbudget er indeholdt.

I basisbudgettet foretages tekniske reguleringer som pris- og lønfremskrivning af budgettet, beregning af demografi for de normtalsbudgetterede områder, indarbejdelse af politiske beslutninger med virkning for 2025-2028, herunder eventuel regulering for engangs- og flerårsbevillinger fra tidligere budgetår m.v., samt øvrige politiske beslutninger. De konkrete forudsætninger i basisbudgettet er beskrevet herunder.

6.1. Forudsætninger i basisbudget

Med udgangspunkt i, at der skal foreligge et færdigt basisbudget til budgetseminaret i juni, er der i lighed med tidligere år opstillet følgende retningslinjer for udarbejdelse af basisbudgettet.

Drift.

Til den politiske behandling jf. ovenfor, udarbejdes et basisbudget med udgangspunkt i de politisk vedtagne rammer for budgetlægningen, blandt andet omfattende:

- Basisbudgettet (rammerne) dannes ud fra oprindeligt budget 2024.
- Konkrete politiske beslutninger fra Byrådet med konsekvens for budget 2025-2028 indarbejdes i basisbudgettet med såvel positive som negative konsekvenser (inklusive eventuelle korrektioner for tidsbegrænsede bevillinger).
- Der indarbejdes desuden ændringer i form af KL's skøn over pris- og lønudviklingen. En eventuel justering af P/L er beskrevet under afsnittet råderum senere.
- Konsekvenserne af ny lovgivning, herunder områder omfattet af bloktilskudsregulering, det udvidede totalbalanceprincip (DUT) med indvirkning på budgettet for Rebild Kommune indarbejdes i basisbudgettet, hvis beløbet er over +/- 50.000 kr. Der laves særlig oversigt over de indarbejdede DUT-sager.
- Særlige temaer i regeringsaftalen, hvor der afsættes konkrete puljer eller fjernes tidligere afsatte puljer, som ikke indgår i (DUT), budgetteres med Rebild Kommunes andel heraf, såvel når der tilføres som fjernes puljemidler. Eksempler herpå fra de seneste år er sundhedsområdet, hvor der er aftalt nye puljemidler til det nære sundhedsvæsen, ligesom tidligere ekstraordinære puljer til eksempelvis ældreområdet og folkeskolen er fjernet/reduceret. Denne type puljer indgår i regeringsaftalen. Nye midler indarbejdes i basisbudgettet, mens midler der afskaffes fjernes fra basisbudgettet.
- De seneste år har dele af regeringsaftalen ikke kunnet afsluttes før en endelig vedtagelse af finansloven, som ligger efter Rebild Kommunes budgetvedtagelse. De konkrete forslag, som "udskydes" til finanslovsforhandlingerne, indarbejdes ikke i basisbudgettet.

- For de normbudgetterede områder (skoler, børneinstitutioner og ældrecentre) er der politiske vedtagne tildelingsmodeller, som indarbejdes i basisbudgettet. Dette indebærer, at den demografiske udvikling for disse områder indarbejdes i basisbudgettet.
  1. For folkeskoleområdet tager budgetteringen udgangspunkt i den senest vedtagne ressourcetildelingsmodel og i det indmeldte elevtal for det nye skoleår. Budgetterne reguleres efterfølgende i forhold til elevtallet pr. 5. september jævnfør tildelingsmodellen.
  2. For 10. klasse er der indarbejdet en justeringen til tildelingsmodellen, der indebærer, at elevtallet reguleres med faktisk indskrevne den 5. december 2024, således der tages højde for elever der kommer retur til folkeskolen fra eks. efterskole eller ungdomsuddannelse.
    - For SFO-området tages der udgangspunkt i den seneste vedtagne ressourcetildelingsmodel og forvaltningens aktuelle skøn over det forventede børnetal.
    - For daginstitutionsområdet tages der ligeledes udgangspunkt i den vedtagne ressourcetildelingsmodel og forvaltningens aktuelle skøn over det forventede børnetal, samt en fortsættelse af eventuelt besluttede midlertidige løsninger, der løber ind i 2025.
    - For de modeller på skoleområdet, hvor der anvendes socioøkonomiske faktorer, skal der ske genberegning hvert 4. år – næste gang i 2025 (budget 2026).
    - For ældreområdet tages der ligeledes udgangspunkt i den vedtagne tildelingsmodel, således at befolkningstallet pr. 1 januar 2024 danner den økonomiske ramme for budget 2025.
    - For det specialiserede socialområde tages der udgangspunkt i den vedtagne budgettildelingsmodel. Modellen tager udgangspunkt i den konkrete aktivitet, som er kendt fra afrapporteringen af den løbende disponering pr. maj.
- Bidrag til den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet budgetteres med udgangspunkt i niveauet i budget 2024, korrigeret i forhold til KL's skøn over de enkelte kommuners finansieringsandel.
- For de lovbundne/konjunkturafhængige områder (bistandsydelser, sikringsydelser, flygtninge mv.) udarbejdes basisbudgettet på baggrund af niveauet i budget 2024 og kendte udmeldinger i forhold til forventede antal flygtninge i 2025. Overførselsområderne (førtidspension, kontanthjælp mv.) vurderes i forhold til aktivitetsforventningerne i det kommende år. Der redegøres særskilt over konsekvenserne heraf.
- Gebyrer og andre indtægter, der er fastsat af cirkulærer eller er en konsekvens af politiske beslutninger, justeres i forhold til de forventede/beregnete konsekvenser.

- Er der eventuelle tvivlstilfælde omkring, hvad der kan og ikke kan indarbejdes i basisbudgettet, skal det i budgetprocessen frem til basisbudgettet drøftes med kommunaldirektøren og/eller økonomichefen.

Anlæg

I basisbudgettet 2025-2028 indgår kommunens 10-årige investeringsoversigt. I den vedtagne 10-årige investeringsoversigt i budget 2024-2027 blev nettoanlægsudgifterne fastsat til 42, 31, 53 og 96 mio. kr. i perioden 2024-2027.

I overslagsåret 2028 indarbejdes som udgangspunkt netto 90 mio. kr. Heri er taget højde for at 50% af skattestigning skal styrke anlæg. Beløbet kan imidlertid blive reguleret i både op og nedadgående retning i forbindelse med budgetlægning afhængigt af den samlede økonomiske balance.

Anlægsbudgettet er i den økonomiske politik fastsat til brutto 90-110 mio. kr. Heri er ikke indregnet indtægter. Disse udgør 10,5 mio. kr. i årligt det aktuelle budgets overslagsår.

Som supplerende information kan oplyses, at i investeringsoversigten for 2028 udgør anlæg netto 93 mio. kr., hvori indgår en forudsat indtægt på 6,5 mio. kr. Brutto udgør anlæg i 2028 således 99 mio. kr.

Beløbet på 90 mio. kr. i 2028 kan blive reguleret i både op og nedadgående retning i forbindelse med budgetlægning afhængigt af den samlede økonomiske balance.

Processen for justering af den 10-årige investeringsoversigt er beskrevet under et særskilt afsnit.

Skatter, tilskud og udligning

Udgangspunktet for basisbudgettet vil være regeringens udmelding om statsgaranteret udskrivningsgrundlag, dog således at der laves konkrete vurderinger/beregninger af de vurderede økonomiske konsekvenser af selvbudgettering i forhold til statsgaranti.

Lån

I basisbudgettet forudsættes der en lånoptagelse i 2025-2028 i henhold til lånebekendtgørelsens bestemmelser og Rebild Kommunes økonomiske politik. Dette betyder, at der som udgangspunkt budgetteres med en lånoptagelse svarende til kommunens mulige låneramme inklusive en vurdering af lånedispensationsmuligheder.

7. Befolkningsprognose

Rebild Kommune er generelt en vækstkommune med tilvækst i befolkningen i de seneste år. Det medfører flere skatteindtægter, men også driftsudgifter navnlig til at passe børn, skolegang og pasning af ældre.

Befolkningsprognosen indgår som grundlag i basisbudgettet ved beregning af kompensation for befolkningsudviklingen via budgetmodeller. Budgetmodellerne sikrer budgetmæssigt grundlag for uændret serviceniveau selvom antallet af borgere og derved opgaven vokser.

Der er budgetmodeller inden for skole, dagtilbud, ældre, special dagtilbud, specialundervisning, tandpleje, arbejdsmarked, det specialiserede sociale område for både børn og voksne samt for sundhedsområdet. Budgetmodellerne har forskellig basis der udløser budget.

Fagområder med budgetmodeller	Budgetmodellernes basis
Specialdagtilbud, specialundervisning, tandpleje, ældre	Antallet af indbyggere i relevante aldersklasser
Skoler og dagtilbud	Det endelige budget afhænger af indmeldte børn, men budgetlægningen afhænger af befolkningsprognosen
Det specialiserede sociale område for både børn og voksne	Faktisk disponerede forbrug året forinden efter fastsatte spilleregler
Arbejdsmarked	Faktiske antal borgere året forinden samt forventninger til ledighed og konjunkturer
Sundhed – Tandpleje, Sundhedspleje og genoptræning	Tandpleje og Sundhedspleje afhænger af befolkningsprognosen, mens træningsområdet udover demografi også bygger på faktisk aktivitetsdata for året der gik.

Styrke det langsigtede perspektiv til realisering af konkrete projekter og initiativer

Som beskrevet tidligere har byrådet vedtaget at igangsætte en proces der skal sikre en direkte styringssammenhæng mellem det langsigtede perspektiv for Rebilds udvikling og den operationelle udmøntning udtrykt i lokalplaner, befolkningsprognoser og anlægsbudgettet.

Befolkningsprognosen spiller en central rolle i overvejelserne om den langsigtede dimensionering af dagtilbud, skoler, idrætsfaciliteter, infrastruktur, ældreområdet m.v.

Administrativ tidsplan for befolkningsprognosen

Befolkningsprognosen udarbejdes efter følgende administrative tidsplan:

Dato	Forum	Indhold
27. februar	Direktion	Boligbyggeprogram med prognose over nybyggeri
11. marts	Cowi	Halvdagsmøde, hvor prognose udarbejdes
19. marts	Direktionsmøde	Præsentation af ny befolkningsprognose
2. april	Direktionsmøde	Godkendelse af præsentation til byrådet
4./5. april	Byråd, temamøde	Præsentation af befolkningsprognose

8. Pris- og lønregulering 2025-2028

Der tages udgangspunkt i KL's skøn over pris- og lønudviklingen 2025-2028. Det overordnede udgangspunktet for 2025-2028 vil endvidere blive korrigeret for faktiske ændringer i løn- og prisudviklingen for tidligere år.

I tidligere år har der desuden været gennemført reduktioner af pris- og lønfremskrivningen på 0,5 procent årligt. Denne model udfases i budget 2023-2026. Der er således forudsat 0,25% reduktion i 2024 og 0,25% i 2025 samt 0% i 2026 og fremover.

Fra og med budget 2024-2027 har direktionen besluttet at omlægge indhentning af besparelse ved indgåelse af indkøbsaftaler til en generel model, hvor kompensationen for prisstigninger reduceres til at udgøre $\frac{3}{4}$ af den faktiske priskompensation, som kommunerne kompenseres for. Økonomiudvalget har fået en orientering herom på sit møde d. 22. november 2023.

9. Anlægsbudgettet:

For at styrke kommunens langsigtede strategiske planlægning blev der med budget 2023-2026 indført en 10-årig investeringsoversigt 2023-2032. Ved evalueringen af budgetprocessen for 2023 udtrykte Byrådet ønske om at bevare denne.

Udgangspunktet for budgetlægning af anlæg vil derfor være den aktuelle byrådsvedtagne 10-årige investeringsoversigt, der dækker perioden 2024-2033. Ved udarbejdelse af denne blev der gennemført en grundig afdækning af kommunens anlægsbehov og en tilsvarende nødvendig prioritering for at opnå balance i kommunens økonomi. Det budgetlagte nettoanlægsniveau udgør netto 42, 31, 53 og 96 mio. kr. i perioden 2024-2027. Heri er taget højde for, at halvdelen af skatteprovenuet er forudsat at tilgå anlæg.

Det forudsættes at anlægsniveauet som udgangspunkt udgør 90 mio. kr. i 2028. Heri er taget højde for beslutning om at 50% af provenu fra skattestigning skal gå til at styrke anlæg. Afhængigt af den samlede økonomiske balance kan anlægsbeløbet imidlertid blive reguleret i både op og nedadgående retning i forbindelse med budgetlægning .

Bruttoanlægsudgifterne er i Rebild Kommunes økonomiske politik fastsat til at udgøre 90-110 mio. kr. Da likviditetsudfordringen er den største binding på kommunens økonomi, tages der udgangspunkt i kommunens nettoudgifter ved fastlæggelse af en anlægsramme, da det er nettoudgifterne, der påvirker bundlinjen direkte.

Ved udarbejdelse af den nye 10-årige investeringsoversigt til budget 2025-2028 vil der forventeligt kun være tale om mindre justeringer, eksempelvis som følge af ændringer i befolkningsprognosen eller andre ændrede forudsætninger.

Initiativ der skal styrke det langsigtede perspektiv til realisering af konkrete projekter og initiativer

Som nævnt i afsnit 2 ønsker Byrådet, at sikre en direkte styringssammenhæng mellem det langsigtede perspektiv for Rebilds udvikling og blandt andet anlæg. I disse overvejelser indgår

en ambition om langsigtet dimensionering af dagtilbud, skoler, idrætsfaciliteter, infrastruktur, ældreområdet m.v.

Da forvaltningen fremlægger forslaget til en styrket styringskæde for økonomiudvalget i løbet af første kvartal 2024 vil den styrkede styringskæde formentlig allerede fra budget 2025 påvirke budgetlægningen af den 10 årige investeringsoversigt.

Proces

Anlæg forstås at indgå i fagudvalgenes temadrøftelser i februar. Udgangspunktet for denne drøftelse er den vedtagne 10-årige investeringsoversigt. Forberedelse af budgetlægning af anlæg foreslås gennemført i fagudvalgene i perioden februar-maj 2023.

I perioden februar til maj genbesøger fagudvalgene deres anlægsbehov og udarbejde eventuelle anlægsforslag. Det skal bemærkes, at anlægsrammen på netto 42, 31, 53 og 96 mio. kr. i perioden 2024-2027 forudsættes overholdt. Det betyder, at hvis der skal prioriteres nye anlæg, vil der være eksisterende anlæg, som skal bortprioriteres eller udsættes. Fagudvalgenes behandling af anlæg opsamles til Økonomiudvalget i maj.

Afledte konsekvenser af en styrkelse af det langsigtede perspektiv ved styring og derved ved budgetlægningen vil påvirke anlægsbudgetlægningen i perioden februar til maj. Konkret skal fagudvalg i denne periode så vidt muligt tage højde for de afledte langsigtede konsekvenser af demografi, byens udvikling m.v.

På Økonomiudvalgets møde i juni behandler Økonomiudvalget et konkret forslag til 10-årig investeringsoversigt, som forvaltningen bl.a. på baggrund af input fra fagudvalgene og drøftelser i Økonomiudvalget vil udarbejde et forslag til. Dette skal som udgangspunkt holde sig inden for den skitserede anlægsramme i budgetperioden 2025-2028.

Økonomiudvalgets forslag til 10-årig investeringsoversigt vil indgå i basisbudgettet der behandles efterfølgende af økonomiudvalget i august og på fagudvalgsmøderne i september.

Budgetkatalog for anlæg

Budgetkatalog med beskrivelse af nye anlægsprojekter vil som udgangspunkt blive forsøgt udarbejdet i den kommende proces. Det er der mindst tre grunde til:

- En beskrivelse giver større sikkerhed for konsensus om det vedtagne.
- Beskrivelsen af de enkelte anlægsprojekter vil understøtte en demokratisk dialog, da byråd og borgere, som ikke har nærmere kendskab til projekterne, har mulighed for at sætte sig ind i, hvad de enkelte rådighedsbeløb er afsat til.
- Et budgetkatalog, der beskriver de enkelte anlæg, kan give grundlag for at visse anlæg tildeles en anlægsbevilling allerede ved budgetvedtagelsen. Det vil betyde, at der ikke efterfølgende skal søges anlægsbevilling. Anlægsprojekter, der forslås vedtaget bevilling for ved 2. behandling, vil blive markeret i investeringsoversigten. Denne praksisændring vil forenkle de formelle arbejdsgange, da færre sager skal politisk behandles.

Tidsplan for budgetlægning af anlæg fremgår af tabellen herunder:

Dato	Forum	Indhold
6. og 7. februar	Fagudvalg	Anlægsbudgettet drøftes på temamøde om budget 2025
Februar til maj	Fagudvalg	Behandling af anlæg, herunder styrkelsen af de langsigtede styringssammenhænge.
14. og 15. maj	Fagudvalg	Endelig behandling af anlæg (opsamles til Økonomiudvalg)
22. maj	Økonomiudvalg	Drøftelse af opsamling af fagudvalgs behandling af anlæg
19. juni	Økonomiudvalg	Vedtagelse af forslag til 10-årig investeringsoversigt til basisbudget
3. og 4. september.	fagudvalg	Behandling af forslag til 10-årig investeringsoversigt

10. Et budget i balance

Det er målet, at Økonomiudvalget fremlægger et forslag til budget i balance til 1. behandlingen. Dette består af basisbudgettet og forslag til, hvordan der kan skabes balance derudover.

Begrundelsen herfor er blandt andet, at det giver det bedste grundlag for en kvalificeret budgetvedtagelse, at der foreligger et gennemarbejdet budget i balance ved opstart af forhandlingerne baseret på forslag, som både fagudvalg og forvaltning har haft lejlighed til at behandle.

Et budget i balance vil – udover at skulle overholde kommunens økonomiske politik – som udgangspunkt skulle overholde Rebild Kommunes andel af den serviceramme, som fastlægges som et vilkår i regeringsaftalen. Heri tages højde for lovændringer, andre aftalte forhold og Rebild Kommunes andel af den demografiske kompensation til hele landet.

Økonomiudvalgets budgetbehandling den 12. august:

Med baggrund i basisbudgettet og fagudvalgenes budgetbidrag samt resultatet af regeringsaftalen for indtægter behandler Økonomiudvalget budgettet d. 12. august med det formål at sætte hjørneflag for forvaltningens videre arbejde med et budget i balance.

Økonomiudvalget beslutter på dette møde, hvorvidt råderummet skal inddrages i budgetlægningen, og om der eventuelt skal udarbejdes yderligere tiltag, med sigte på balance i økonomien.

Økonomiudvalgets budgetbehandling den 21. august:

Økonomiudvalget vedtager forslag til et budget i balance. Dette er baseret på basisbudgettet. Men kan også indeholde andre tiltag indenfor de opsatte hjørneflag.

Fagudvalgenes behandling den 3. og 4. september:

Fagudvalgene drøfter forslag til budget i balance på deres møder i september. Her har fagudvalg mulighed for at angive eventuelle ændringsforslag inden for den udmeldte økonomiske

ramme. Disse bør i givet fald – som hovedregel – være baseret på fagudvalgets drøftelser i foråret.

På baggrund af fagudvalgenes behandling af et budget i balance vedtager Økonomiudvalget på sit møde en. 11. september et endeligt budgetforslag, der sendes videre til 1. behandling i byrådet den 19. september

Et budget i balance udarbejdes efter følgende tidsplan:

Dato	Forum	Indhold
12. august	Økonomiudvalg	Sætter hjørneflag for forvaltningens videre arbejde med et budgetforslag i balance
august	Forvaltning	Udarbejder et budget i balance på baggrund af Økonomiudvalgets hjørneflag
19. august	Byråd, seminar	Byrådets budgetseminar
21. august	Økonomiudvalg	Vedtagelse af et budget i balance, der sendes til behandling i fagudvalg
3. og 4. september	Fagudvalg	Drøfter det udmeldte budget i balance
11. september	Økonomiudvalg	1. behandling af budgettet
19. september	Byråd	1. behandling af budgettet
30. september kl. 9.00	Partier	Deadline ændringsforslag
2. oktober	Økonomiudvalg	2. behandling af budgettet
10. oktober	Byråd	2. behandling af budgettet

11. Budgetforhandlinger.

Der har ved evalueringen af budget 2023 og 2024 været en generel tilfredshed med budgetprocessen i de to år. Den politiske forhandlingsproces forslås på den baggrund gennemført i september 2024 på samme måde som i disse år.

For at gøre forhandlingsprocessen operationel foreslås i lighed med tidligere år nedsat en forhandlingsgruppe, der afvikler forhandlingsforløbet. I forhandlingsforløbet er det borgmesterens rolle at lede forhandlingerne. Forhandlingsgruppen foreslås udover borgmesteren som udgangspunkt at være sammensat af to byrådsmedlemmer fra hvert parti, hvoraf én fra hvert parti tegner partiet som "ordfører" i forhandlingerne.

I forhandlingsprocessen er det forhandlingsgruppen, der gennemfører forhandlingerne, hvilket forudsætter, at deltagerne har mandat til at indgå politiske aftaler.

Det foreslås endvidere, at budgetforhandlingerne indledes i forlængelse af budgetseminaret den 19. august, hvor de overordnede politiske linjer kan drøftes som afsæt for de videre konkrete forhandlinger i forhandlingsgruppen.

Budgetseminaret er forudsat som et heldagsarrangement. Om formiddagen præsenteres budgettet overordnet af forvaltningen. Efter frokost forslås programmet afviklet, så det bliver mu-

ligt for byrådet at sende politiske signaler om de væsentligste elementer i budgettet som indledning til forhandlingerne.

Derefter foreslås gennemført sonderinger i to uger i perioden fra den 19. august til den 30. august. Formålet med sonderingerne er indledende drøftelser af budgetelementer.

Sonderingsmøderne er partiernes mulighed for at udveksle forventninger til de kommende forhandlinger. Med denne fremgangsmåde er der tidsmæssig mulighed, at forvaltningen efterfølgende i rimeligt omfang kan yde byrådet fornøden teknisk bistand til den nødvendige beløbs- og kontomæssige specifikation af et ændringsforslag. Sonderingerne foreslås formelt at indebære møder mellem borgmesteren og repræsentanter fra partierne.

De konkrete forhandlinger for henholdsvis drift, anlæg og forligstekst forslås fortsat gennemført som en møderække på 3 møder, hvor henholdsvis drift, anlæg og forligstekst aftales. Møderne forslås afholdt med start kl. 16 uden formel bagkant, da mødernes resultater afgør afslutningstidspunkt. Møderne afholdes i perioden 9. til 23 september.

Det forslås, i lighed med budgetproces 2024-2027, at forhandlingsmøderne starter med en orientering for hele byrådet.

Forslag til processen for budgetforhandlingerne er resumeret i nedenstående tabel:

Dato	Forum	Indhold
19. august	Byråd, seminar	Byrådets budgetseminar
19. august til 6. september	Partierne	Sonderinger mellem borgmester og repræsentant fra partierne.
9. september	Partierne	Forhandling om drift
16. september	Partierne	Forhandling om anlæg
23. september	Partierne	Forhandling om tekst og indgåelse af forlig. Sidste forhandlingsdag.
30. september, kl. 9	Partierne	Indlevering af ændringsforslag

12. Ændringsforslag

I følge Indenrigsministeriets procedurekrav for budgetlægning i forbindelse med budgetvedtagelsen [Afsnit 5.1 Procedurekrav i forbindelse med budgetvedtagelsen](#)

"skal ændringsforslag til budgetforslaget angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret. Denne regel hænger sammen med kravet om, at budgettet skal være umiddelbart egnede til realisering."

Det fremgår endvidere af IM's budget og regnskabssystem at:

"Det udelukker, at der kan fremsættes ændringsforslag holdt i mere almindelige vendinger såsom: »kommunalbestyrelsen ønsker en opprioritering af skoleområdet i forhold til økonomiudvalgets budgetforslag«.

Det betyder at ændringsforslag skal være rettet mod én bevilling.

På den baggrund forslås det, at ændringsforslag skal indsendes til forvaltningen i en regnearksmodel, som tidligere har været brugt til formålet. Regnearket vil blive indrettet således, at der til et forslag både skal angives bevilling og udvalg. Regnearksmodellen udsendes til Byrådet i forbindelse med byrådsseminaret i august.

Fællescenter Økonomi vil være behjælpelig med teknisk bistand til at udfylde regnearket via henvendelse til kommunaldirektøren eller økonomichefen.

Sidste frist for indlevering af politiske ændringsforslag til budgettet er mandag den 30. september kl. 9.

Ændringsforslagene eftersendes til Byrådets medlemmer elektronisk og behandles på Økonomiudvalgets møde den 2. oktober 2023.

13. Høring og inddragelse - borgere, medarbejdere og andre interessenter

Der ønskes så stor åbenhed om budgetfasen som muligt. Høringen af budgettet er placeret mellem udsendelse af budget i balance 21. september og fagudvalgenes behandling af budgetforslag i balance.

Processen medfører en kort høringssfrist, men til gengæld mulighed for at politikerne kan orientere sig i høringssvar inden fagudvalgenes behandling af budgetforslaget og i god tid inden byrådets 1. behandling af budgettet.

Hertil kommer at det forudsættes at relevante MED-udvalg inddrages og høres i fagudvalgenes budgetarbejde i første halvår.

Styrket dialog og kommunikation med borgere

Som tidligere beskrevet har Økonomiudvalget vedtaget, at der tilstræbes en proces, hvor borger og civilsamfund inddrages mere i budgetlægning, med det formål at styrke borgernær debat og samskabelse.

På den baggrund opfordres fagudvalg, at indtænke øget brug af dialogmøder og kommunikation til borgerne, især i første halvår af 2024.

Det forslås endvidere, at økonomiudvalget beslutter om der skal afholdes et borgermøde i august eller september 2024 om den aktuelle budgetlægning. Indholdet vil kunne blive fastlagt efterfølgende, når emnerne for årets budgetlægning er afdækket.

I øvrigt

Derudover kan der vælges en række andre former for inddragelse af borgere og brugere i budgetprocessen i form af bl.a.:

- Dialogmøder mellem Økonomiudvalget og Hovedudvalget – praktiseres i nuværende proces.
- Dialogmøder mellem fagudvalg og MED-systemet – planlægges i fagudvalg.
- Tema/dialogmøder med interessenter – planlægges i fagudvalg.

Høringsmaterialet udsendes den 21. august via kommunens hjemmeside.

Frist for høringssvar er d. 2. september kl. 9.00, hvilket er dagen før fagudvalgenes behandling af et budget i balance. Høringssvar afgives via kommunens hjemmeside, hvor også høringssvar er tilgængelige. Høringssvar er tilgængelige fra det øjeblik, de er afgivet på hjemmesiden. For at øge tilgængelighed forventes høringssvar sorteret efter høringsspart.

De høringsberettigede parter orienteres umiddelbart efter vedtagelsen af denne procedure, således, at der er god tid og mulighed for at tilrettelægge den decentrale høring mest hensigtsmæssigt i forhold til, at det er en sammenpresset periode.

Den samlede høringsproces er skitseret i tidsplanen herunder:

Dato	Forum	Indhold
26. januar	MED og høringsspart	Orientering om budgetprocessen til brug for planlægning af møder
Februar til maj	Høring	Relevante høringsspart.
Februar til maj	MED i fagudvalg	Dialogmøder mellem MED-systemet og fagudvalg.
Februar til maj	Fagudvalg	Borgermøder om udvalgte emner
28. juni	MED og lederforum	Digitalt orienteringsmøde om status på budgetlægning
21. august	Høringsspart	Budgetforslag fremsendes i høring
22. august	MED og Lederforum	Digitalt orienteringsmøde om budgetforslag.
2. september, kl. 9.00	Høringsspart	Frist høringssvar
11. september	HU og Økonomiudvalg	Økonomiudvalg og Hovedudvalg ved 1. behandling af budget
11. oktober	MED og Lederforum	Digitalt orienteringsmøde om vedtaget budget.
Oktober/november	MED	Evalueringsmøde i relevante MED-udvalg

14. Information og opfølgning

Efter budgetvedtagelsen forankres budgettet administrativt i form af:

- Formidling af budgettet til medarbejdere, brugere, institutioner og borgere i Rebild Kommune.

- Udsendelse af informationsmateriale om budgettet til Lederforum og Hovedudvalget den 13. oktober (efter budgetvedtagelsen)
- Afholdelse af digitalt orienteringsmøde om det vedtagne budget for Lederforum og Hovedudvalget.
- Afholdelse af borgermøde om budgetvedtagelsen.
- Udarbejdelse af materiale til internettet: Anvendes til bred informationsdeling. Her offentliggøres budgettet i sin helhed.
- Teknisk budgetvedtagelse i økonomisystemet
- Indberetning af det vedtagne budget til Social- og Indenrigsministeriet, Kommunernes Landsforening og Danmarks Statistik m.v.
- Udsendelse af budgettrammer
- Færdiggørelse af budgethæfte og takster.
- Udarbejdelse og deling af opfølgingsliste

Lokal og borgernær formidling af det aftalte budget

Økonomiudvalget har på sit møde d. 13. oktober 2023 vedtaget at der skal gennemføres en politisk og administrativ borgernær formidling af budgettet umiddelbart efter budgetaftalen er indgået. Det forslås at denne planlægges af Økonomiudvalget.

Øvrige budgetmateriale

Takster, som ikke godkendes ved 2. behandlingen af budgettet, forudsættes beregnet snarest derefter.

Budgethæfte med takster og øvrigt relevant budgetmateriale uddeles til byrådet i forbindelse med mødet den 12. december 2024.

15. Evaluering

Budgetprocessen for 2025-2028 afsluttes med en evaluering gennemført i Byrådet og Hovedudvalget i november. Evalueringen skal give input til planlægning af budgetprocessen for budget 2026-2029.

Følgende perspektiver kan indgå i evalueringen: Fagudvalgsperspektiv, medarbejderperspektiv, borgerperspektiv, budgetmaterielet, budgetforhandlinger m.v.

Der tages udgangspunkt i følgende tidsplan ved evalueringen:

Tidspunkt	Forum	Aktivitet
oktober	MED-udvalg	Evaluering
oktober	Hovedudvalg	Evaluering
13. november	Økonomiudvalg	Tilrettelæggelse af evaluering
21. november	Byråd, temamøde	Evaluering
4. december	Økonomiudvalg	Opsamling på evaluering og forslag til justeringer af proces for budget 2026-2029

18. Bilag: Tidsplan

Den samlede tidsplan fremgår herunder.

Dato	Forum	Indhold
17. januar	Økonomi-udvalg	Indstiller budgetproces til godkendelse i Byråd
25. januar	Byråd	Vedtagelse af budgetproces
26. januar	MED og høringsparter	Orientering om budgetprocessen
6. og 7. februar	Fagudvalg	Temadrøftelse om budget 2025 i fagudvalgene
4. og 5. april	Byråd, temamøde	Præsentation af befolkningsprognose
14 og 15. maj	Fagudvalg	Opsamling af budgetbehandling (råderumsbidrag, drift og anlæg)
22. maj	Økonomi-udvalg	Behandling af fagudvalgenes budgetbehandling (råderumsbidrag, drift og anlæg).
19. juni	Økonomi-udvalg	1. Basisbudget 2. Råderumskatalog 3. Anlæg: Behandling af 10-årige investeringsoversigt til basisbudget
22. juni	Byråd, temamøde	Status budgetlægning: Basisbudget, råderumskatalog, 10-årige investeringsoversigt, regeringsaftale
23. juni	MED og lederforum	Digitalt orienteringsmøde om status på budgetlægning

Dato	Forum	Indhold
12. august	Økonomi-udvalg	Hjørneflap for forvaltningens videre arbejde med et budgetforslag i balance.
19. august	Byråd, seminar	Præsentation og drøftelse af budgetforslag i balance
21. august	Økonomi-udvalg	Behandling af et budgetforslag i balance, der sendes til behandling i fagudvalg
22. august	MED og Lederforum	Orienteringsmøde om budgetforslag.
22. august	Høringspartier	Budgetforslag i balance fremsendes i høring
21. august til 8. september	Partierne	Sonderinger mellem borgmester og repræsentanter fra partierne.
2. september, kl. 9.00	Høringspartier	Frist hørings svar
3. og 4. september	Fagudvalg	Drøftelse af budgetforslag i balance
9. september	Partierne	Forhandling 1 - Drift
11. september	HU og Økonomiudvalg	Økonomiudvalg og Hovedudvalg ved 1. behandling af budget
11. september	Økonomi-udvalg	1. behandling af budgettet
16. september	Partierne	Forhandling 2 - Anlæg
19. september	Byråd	1. behandling af budgettet
23. september	Partierne	Forhandling 3 – Tekst og forlig. Sidste forhandlingsdag
30. oktober kl. 9.00	Partier	Indlevering af ændringsforslag
2. oktober	Økonomi-udvalg	2. behandling af budgettet
10. oktober	Byråd	2. behandling af budgettet
11. oktober	MED og Lederforum	Orienteringsmøde om vedtaget budget.
Oktober/november	MED	Evaluering i MED-udvalg og HU
13. november	Økonomi-udvalg	Tilrettelæggelse af evaluering i byråd
21. november	Byråd, temamøde	Evaluering
4. december	Økonomi-udvalg	Opsamling på evaluering og forslag til justeringer af proces for budget 2025-2028
12. december	Byråd	Udlevering af budget